

La nostra escola, un espai per a tothom

Ester Rivera

EN LA PRÀCTICA

Escola inclusiva

P

A l'escola Xarau garantim espais de treball i de relació segurs, de confiança, d'estímul per a tots i cadascun dels infants i les seves famílies. Necessitem crear aquests espais de convivència per aconseguir que tothom se senti important, diferent i necessari. Els nostres infants donen i reben, tots, sense excepció, i és la nostra responsabilitat fer-los conscients i capacitar-los perquè converteixin la diferència en virtut.

▣ **PARAULES CLAU:** inclusió, acolliment, diversitat, confiança, responsabilitat, escola Xarau de Cerdanyola del Vallès.

La mirada acollidora

Són les nou del matí, les portes de l'escola s'obren al compàs d'una cançó que avui el nostre conserge ha triat per donar-nos la benvinguda. Cal posar-hi atenció, perquè potser és un homenatge o, millor encara, una melodia dedicada a algun esdeveniment especial.

La directora és allà, a la porta, per saludar una per una cada criatura i cada família que inicia la seva jornada amb nosaltres.

És una primera mirada. Ells, elles també miren als ulls per desitjar bon dia. La majoria somriuen però n'hi ha algun que entra

moix a l'escola, que mira a terra. Ja sabem que alguna cosa li passa. Avui el seguirem de prop. És important saber com se sent per entendre'l, per acompanyar-lo.

Inclusió: una forma de ser i de sentir

Amb aquest inici matinal donem l'entrada i donem la mà a tots i cadascun dels nens i nenes que, carregats amb les seves motxilles de vida, arriben a l'escola per aprendre, per compartir, per créixer i per millorar.

Els i elles arriben als seus grups de referència on hi ha un mestre, una mestra que els espera per donar-los la benvin-

Escola Xarau

EN LA PRÀCTICA

guda. Una mirada, un somriure, una carícia de la persona adulta que convida a accedir a l'aula, a encetar el dia.

El dia comença

La vida a l'escola comença lentament amb l'assemblea diària, que és el punt de trobada on tothom hi té el seu lloc i on la mestra pot mirar als ulls cadascun dels seus alumnes mentre els escolta. És un espai de benvinguda, d'explicar notícies i de parlar d'allò que ens neguiteja o ens fa feliços.

És temps per obrir la porta a les activitats del dia, per visualitzar allò que ha de passar. L'essència del moment és el fet de comunicar i de compartir i ens ajuda a començar la jornada des del reconeixement i la calma.

La actividad del Xarau

A partir d'aquí, la vida de l'escola s'activa, es disfressa de colors i de moviment. En molts grups potser hi ha una rotllana perquè els cal parlar sobre com afrontaran tot allò que els depara el dia. Uns altres ja saben que l'especialista de música els espera per continuar preparant la Cantània, un repte que els neguiteja. Als nois i noies de cinquè no cal que els ho diguem: marxen a les aules de segon, a compartir un moment de lectura. Són els seus padrins lectors i cal preparar els textos que es llegiran en veu alta el dia de Sant Jordi.

On són els de quart?

Sant Jordi? On són els nois i noies de quart? Els uns preparen teatre; els altres, poemes; els altres assagen lectura narra-

Una mirada, un somriure, una carícia de la persona adulta que convida a accedir a l'aula

tiva. Seran els protagonistes d'aquí poc i cal portar-ho tot al dia. En el grup de teatre hi ha el Ferran. El fet de tenir un TDAH no li facilita la feina de concentració requerida avui per fer els exercicis de vocalització i entonació, però això el seu grup ja ho sap. Estan al cas i **saben que l'èxit col·lectiu serà també l'èxit individual, així que entre tots hauran d'aconseguir que l'exercici surti bé.** Segur que l'ajudaran, perquè saben que després, a l'hora de proposar idees per fer decorats, el necessitaran. És molt creatiu i n'aprofitarem aquest potencial.

Alumnat de tercer explicant als de segon

Padrins i fillols. Alumnes de sisè amb els nens i nenes d'infantil

Lectura en grup

Moments d'intimitat, de trobada, d'acollida, de compartir

Escola Xarau

La Lluna, l'amiga de la Marta o la família del Ruben

L'activitat no para. Els infants de 6 anys esperen algú que acaba d'arribar amb un conte sota el braç. Que curiós... En obrir-lo, sembla que parli del Sebastià, que és adoptat. O de la Mònica de l'altra classe, que té dues mares. Mira que en coneixem de famílies diferents! I és que **participar en activitats com aquesta al llarg dels anys ens acostava, ens ajuda a entendre, a canalitzar i a valorar les famílies que són diferents de la pròpia.**

El projecte més tendre...

I com és que no trobem els grups de sisè per enlloc? Perquè avui gaudeixen d'un dels moments que formen part del projecte més tendre de l'escola: «Padrins i fillols». Es tracta d'una activitat on la Maria, que té un diagnòstic d'espectre autista, va a buscar la seva fillola, la Lluïsa, de 3 anys. Avui compartiran temps, joc i responsabilitats. Avui aniran a l'hort juntes perquè tenen una tasca encomanada.

Ho fem junts?

Mentrestant, en un dels patis de l'escola hi ha sis criatures dels grups de 4 i 5 anys amb guants i eines posant ciment i rajoles en un banc. Fa de bon mirar adonar-se que els més grans no sempre són els més hàbils. Aquest any el Projecte ArtXarau gira al voltant de Gaudí i aquest grup descobreix què és un trencadís. En Mateu, a qui li falta un braç, està d'allò més

concentrat a posar el ciment i estendre'l i encara té temps per ajudar un company que no se'n surt col·locant les peces de rajola.

Vine amb mi!

La música sona de nou i ara, mentre esmorzen, una colla està decidint si traurà les bitlles o les cordes de saltar per entretenir-se en l'espai exterior, tot i que haurà d'esperar que els responsables vagin a buscar les caixes de pati amb tot el material.

El Tomàs, extravertit i rialler, molt reconegut i valorat pels companys i les companyes, organitza ràpidament equips per a aquest nou joc que fa dies que estan pensant. Té un diagnòstic de retard evolutiu del llenguatge i un retard cognitiu, però no per això deixa d'estar molt engrescat en les dinàmiques de joc. No així la Susanna i la Sònia, que prefereixen seure al sofà vermell de l'entrada de l'escola. **Hi ha nens i nenes d'altres edats, però no importa, perquè a tots els motiva el mateix: seure una estona i compartir llibres, lectures, històries. I és que, cada dia i a totes hores, en aquest sofà hi passen tantes coses...**

Fa de bon mirar adonar-se que els més grans no sempre són els més hàbils

Amb el projecte aprenem junts..., mates?, naturals?, llengua?

Avui també veiem els nois i noies de tercer circulant per l'escola. Els uns estan fent una entrevista que necessiten per treballar el seu projecte: volen saber la relació que hi pot haver entre el consum de llaminadures i les càries entre la població dels seus companys i companyes d'escola. Els altres estan capficats en uns càlculs matemàtics, perquè els cal saber quantes llaminadures caben en un quilo. En volen preparar perquè tothom les pugui tastar i això els planteja dubtes numèrics que estan intentant resoldre. La Gisela té clar que ha de multiplicar aquí i dividir allà, però diu que no sap dividir. L'Andrea creu que en sap i ho intenta. El Marcel té serioses dificultats per resoldre operacions matemàtiques senzilles, així que, amb el material que té a l'abast, es disposa a comptar el que necessita.

Allà també hi ha la seva mestra, que els escolta i que mira d'orientar-los en els dubtes que se'ls plantegen. Però el millor de tot és que la Clara ho hi té cap dubte. Forma part d'un altre grup, però sent la conversa i s'hi acostava. Ella ja fa temps que sap dividir i els explica pas a pas quin procés han de seguir per resoldre aquesta operació.

Els companys i les companyes l'escolten amb atenció i fins i tot n'hi ha algun que creu que ja ho pot fer sol. I és que la Clara té altes

EN LA PRÀCTICA

Escola inclusiva

P

EN LA PRÀCTICA

Alumnat d'infantil fent un trencadís

Alumnat de sisè preparant un projecte

Sessió de ioga d'alumnat de segon compartida amb persones adultes

Moments de projectes, de diàleg, d'inclusió, de diversitat. Una tasca compartida que ens enriqueix en un clima obert i de confiança

capacitats i sovint s'ofereix per aportar al grup allò que ella sap. Segurament després la Lidia passarà molt de temps al seu costat, perquè a la Clara li costa relacionar-se i sovint necessita algú que faci de pont per jugar durant el temps d'esbarjo.

Descobrir és la millor manera d'aprendre

Sempre és tendre i engrescador observar com aprèn la canalla d'infantil. La seva espontaneïtat es mostra sense embuts en l'activitat desenvolupada al joc simbòlic, a les construccions, a l'espai de llum o de sòlids o a l'espai de contes. Aquestes propostes permeten que els infants de 3 i 4 anys facin els seus propis descobriments.

L'Ariadna té un retard de llenguatge; el Sergi, mutisme selectiu, i el Ramon avui

sembla més inquiet del que és habitual, però cap dels tres mostra cap dificultat per compartir el joc, les experiències i els descobriments amb els seus companys i companyes. Aquí, igual que en altres espais i moments, hi ha mestres que miren els infants, que els escolten, que els donen suport, que intervenen en les activitats, que conversen amb l'alumnat, etc. Són al seu costat, però la seva intervenció no és pas directiva, sinó participativa i provocadora.

Allà també hi ha la seva mestra, que els escolta i que mira d'orientar-los en els dubtes que se'ls plantegen

Tu m'importes

D'acord amb la intenció de tenir un mestre al costat i no al davant, a l'espai del sofà hi trobem un tutor i tres alumnes. Què hi fan? Xerren. Xerren sobre tot allò que els nois i les noies volen comentar.

El mestre escolta, hi participa, però no jutja ningú, tot i que sent coses que potser, en unes altres circumstàncies, l'haguessin obligat a intervenir-hi. Aquí segueix el fil de la conversa, rebot alguna pregunta i no s'hi posiciona, però descobreix que el Toni no té gaires amics i que, per a ell, les hores del pati són un patiment. El mestre sap que poques vegades el mira a la classe i que prefereix passar desapercebut, però ara, en aquest moment d'intimitat compartida, el tutor i el Toni s'han trobat les mirades d'una forma dife-

rent. Demà retrobaran aquesta mirada a l'aula o al pati i segurament serà el primer fil d'una teranyina que a poc a poc anirà capacitant el Toni.

És el moment «Escolta'm», pel qual ens assegurem que tots els infants passin diverses vegades al llarg del curs. Ells es fan visibles i nosaltres els diem «Tu m'importes».

Diversitat compartida

Pep! Què hi fas aquí? En Pep té 30 anys i pateix una diversitat funcional. Va acompanyat per altres persones adultes, totes amb capacitats diferents. Riuen, estan contentes, no és el primer cop que venen a l'escola i s'hi troben de gust. Es dirigeixen al gimnàs on els espera un grupet de nens i nenes de 7 anys. Seuen tots en rotllana i avui el monitor els demana que parlin de coses que no els agradin, que els provoquin neguit. És la seva manera d'iniciar avui la sessió de ioga amb aquest grup variat i complementari. Per cap d'ells no és una novetat, ja n'han practicat unes quantes sessions i els infants saben que cada any a segon tenen aquesta responsabilitat. Aquests adults especials s'han de sentir molt còmodes a la nostra escola!

El dia és llarg

Ens cal retrobar la calma, cada dia, quan tornem del temps del migdia. I ho fem lentament i ben acompanyats amb un temps

de lectura. Potser l'àvia del Jan, la mare de la Marta o l'Olívia, la llibretera del barri, vindran a llegir-nos un conte o un tros d'una novel·la que ens engrescarà i que tindrem ganes de continuar llegint. I què passa a segon, que hi ha tanta gent? Ah! És que els grans de l'escola estan fent l'apadrinament lector, perquè junts, per Sant Jordi, llegiran davant de tota l'escola, i això ho hem de practicar molt bé.

Tot plegat és un moment deliciós, acollidor per definició, que dona cabuda a tothom d'una manera tranquil·la i assossegada, per llegir el que a cadascú el motiva o per compartir un moment especial que ens fa bategar tots alhora.

Junts som més forts

I el dia ja es va acabant, però encara ens espera una altra emoció. És dijous i veiem uns nois i noies de sisè tallant pastissos, uns altres transportant taules, uns altres comptant diners, uns altres buscant guants i davantals. Preparen els berenars dels dijous. Han portat pastissos, pizzes, magdalenes que han preparat a casa amb la seva família i els venen a tota la comunitat escolar.

Els i elles es posaran al capdavant de l'activitat tot preparant, repartint, cobrant i donant canvi, recollint, fent recompte... **Cadascú hi té un lloc i una tasca per fer.** Tothom, un altre cop, és imprescindible. Recapten diners per abaratir les seves

colònies i per garantir que ningú en quedi fora per raons econòmiques. Hi ha res més acollidor i inclusiu?

Som persones inclusives?

La nostra pràctica diària ens aporta un clima obert i de confiança que construïm dia rere dia i que ens defineix. Tenim una prioritat, i és que tots i cadascun dels nostres infants se sentin únics, diferents i especials, amb possibilitats d'aportar quelcom a l'escola i amb potencial per aprendre. Atendre i donar resposta a les particularitats individuals ens permetrà destacar i aprofitar les diferències personals, sempre enriquidores.

A l'escola Xarau entenem l'educació des de la diversitat, des de la capacitat de valorar les diferències, tant si són culturals com socials, intel·lectuals o de gènere, ja que la diversitat és un fet natural amb el qual convivim a diari i en tots els entorns. Ens sentim amb la responsabilitat de projectar la societat en la qual creiem, una societat que respecti la dignitat i les diferències entre els éssers humans.

Segurament hi ha moltes fórmules i organitzacions per aconseguir aquest entorn obert i acollidor: propostes metodològiques amb tasques multinivell, treball

EN LA PRÀCTICA

Escola inclusiva

P

La nostra pràctica diària ens aporta un clima obert i de confiança que construïm dia rere dia i que ens defineix

EN LA PRÀCTICA

HEM PARLAT DE:

- Escola inclusiva.
- Atenció a la diversitat.
- Relacions interactives.
- Agrupament de l'alumnat. Dinàmica de grups.

AUTORA

Ester Rivera Dolz

Escola Xarau. Cerdanyola del Vallès
erivera@xtec.cat

per projectes, treball cooperatiu i assignació de responsabilitats que ens ajuden a desenvolupar l'activitat diària aprofitant el potencial de cada criatura. És imprescindible convertir-los en gestors del seu aprenentatge, permetre que prenguin decisions i garantir que tot es desenvolupi en un ambient de gaudi i de seguretat. Pensem que així arribarem a generar els compromisos i les responsabilitats necessaris que permetin assolir un aprenentatge competencial i autèntic.

Serà en aquestes condicions que educarem per tal de compartir amb res-

pecte i per aconseguir reptes personals i col·lectius, imprescindibles en una societat sana, acollidora i inclusiva.

I ho fem pensant, mirant i entenent les emocions, fent vincles i construint xarxes. Perquè no podem deslligar les emocions dels aprenentatges, de les relacions, del cor de l'escola. Com, si no, entendrem i ajudarem aquell noi que a les nou del matí ha entrat moix i amb la mirada fixada a terra? Ens cal saber què ocupa el seu cap i què preocupa el seu cor. Dificilment arribarem a connectar amb els seus coneixements si primer no el desbloquegem.

Hem d'aconseguir, si més no, que ens miri als ulls. No solucionarem els problemes que pugui tenir, però li obrirem un espai de seguretat i de confiança que l'empoderaran per afrontar millor tot allò que necessiti superar. Se sentirà acollit, se sentirà inclòs, perquè aquest espai que és l'escola n'hi ha de garantir un de seu, un espai on ell, únic i especial, hi tingui cabuda, se senti estimat. ■

Aquest article fou rebut a GUIX. ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA el mes de febrer de 2017 i acceptat el mes d'octubre de 2017 per ser-hi publicat.

Los niños y las niñas
piensan de otra manera

FRATO 2000

Francesco Tonucci

LA CULPA DE TODO
ES DE LOS MAYORES.
¡HAY QUE PONER LÍMITES
A LOS MAYORES!

GRAO

MICRO-MACRO
REFERENCIAS 43

Los niños y niñas piensan de otra manera

FRATO 2000

Francesco Tonucci

25,00 €

Com pensen les nenes i els nens? «Igual que nosaltres, però en petit», podria afirmar ingènuament un adult; però no és així. La manera de pensar dels nens i les nenes és diferent i misteriosa. Diferent perquè els seus interessos són diferents, les seves opinions, les seves preocupacions respecte al món dels adults. Misteriosa perquè és difícil d'entendre. Els nens i les nenes sovint diuen una cosa per comunicar-ne una altra; o no diuen exactament el que pensen, ja que podria ocasionar-los problemes amb nosaltres, els adults.

C/ Hurtado, 29 08022 Barcelona - Tel.: (+34) 934 080 464 - www.grao.com - graoeditorial@grao.com